

datum 17 oktober 2012
oms kenmerk
doorkiesnummer
e-mail
onderwerp

Aan:
De demissionair staatssecretaris van VWS,
Mw. Drs. M.W.W.E. Veldhuijzen van Zanten – Hyllner

spectrum

CMO Gelderland

De demissionair staatssecretaris van V&J,
Dhr. Mr. F. Teeven

Arnhemsestraatweg 19
Postbus 8007
6880 CA VELP
T (026) 384 62 00
www.spectrum-gelderland.nl
de concept Jk
ppelijk Ontwi

Spectrum CMO Gelderland is het kenniscentrum en adviesbureau voor de Gelderse sociale praktijk. Spectrum helpt gemeenten en instellingen op weg bij de [aanpak van maatschappelijke vragen](#) zodat kinderen en volwassenen, jongeren en ouderen actief deelnemen en zich thuis voelen in de samenleving. Transitie Jeugdzorg is een thema waarmee wij volop bezig zijn. Vanuit deze positie reageren wij op de concept Jeugdwet die u op 18 juli 2012 ter consultatie heeft voorgelegd aan de Nederlandse bevolking.

Wij lezen in de memorie van toelichting op de wet een intentie om te komen tot een integraal beleid op het jeugdterrein. Wij ondersteunen deze intentie van harte. De uitwerking van deze intentie in de huidige concept wettekst ondersteunt deze intentie echter onvoldoende.

- De nadruk in de wettekst en de memorie van toelichting ligt (te) sterk op de jeugdhulp, een integrale visie op het jeugdbeleid in al zijn facetten ontbreekt. In de huidige vorm biedt de Jeugdwet onvoldoende kansen voor een daadwerkelijk integraal lokaal jeugdbeleid en is het meer een voortzetting van de huidige Wet op de Jeugdzorg toegeschreven naar lokaal niveau.
- Aan de zeggenschap van gemeenten in de niet-vrijwillige hulp wordt in deze nieuwe Jeugdwet weinig inhoud gegeven, terwijl de kansen voor preventie en het stimuleren van eigen kracht nauwelijks aangegeven worden. Om de kwaliteit van hulp en de veiligheid van kinderen te waarborgen is regelgeving van belang, tegelijkertijd ligt er met deze decentralisatie de uitdaging om gemeenten ruimte te geven om vanuit de eigen lokale en regionale kracht het jeugdbeleid (inclusief de jeugdhulp) te organiseren. Meer uitgaan van eigen kracht van burgers betekent ook meer uitgaan van / ruimte bieden aan de eigen kracht van organisaties én lokale overheden. De huidige tekst biedt hiertoe onvoldoende mogelijkheden.

Alleen een daadwerkelijk integrale jeugdwet met beleids- en regieruimte, biedt gemeenten de kans om de huidige kokers in het jeugdbeleid in al zijn facetten te doorbreken.

Wij geven onderstaand een nadere toelichting hierop.

Preventie en eigen kracht

In het eerste hoofdstuk van de memorie van toelichting (de hoofdlijnen) is niets te lezen over de rol van de (lokale) overheid bij preventie (eigen kracht, sociale netwerken en dergelijke) en het voorliggend veld. Al in de derde regel staat: *'De overheid komt in beeld als dit niet vanzelf gaat'*. De teksten in dit eerste hoofdstuk leggen nadrukkelijk het accent op de jeugdhulp en de late rol van de overheid bij opvoedproblemen, terwijl de faciliterende rol van de overheid daaraan vooraf gaat en van essentieel belang is voor een goed integraal jeugdbeleid. Een sterk preventief en integraal jeugdbeleid helpt een onnodig beroep op zware zorg tegen te gaan. Op pagina 20 (alsook op pagina 3) in de memorie van toelichting staat zelfs: *'Ze (= de overheid) komt pas in beeld als ouders problemen ondervinden en zij een beroep doen op de professional of de gemeente'*. Dit doet geen recht aan de rol van de lokale overheid als facilitator en stimulator van de 'civil society'.

Verbinding met voorliggend veld

De kansen voor verbinding met het voorliggende veld zijn niet opgenomen in de concept Jeugdwet. De ZorgAdviesTeams (ZAT's), de positie van de jeugdgezondheidszorg (jgz) en de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) zijn onzichtbaar. Voor een goed lokaal jeugdbeleid zijn deze verbindingen onmisbaar.

Ook de huisarts is een belangrijke partner in het voorveld, niet alleen voor het welbevinden van jeugdigen (pagina 27, memorie van toelichting), maar ook voor het welbevinden van ouders in het belang van hun kinderen. Het behoort mede tot de taak van de huisarts om de draagkracht en draaglast in een gezin in het oog te houden voor een positief opvoedklimaat voor kinderen en ouders in een gezin.

Leeftijdsbepaling

In de concept Jeugdwet wordt een leeftijd gehanteerd van 0 tot 18 jaar, met uitzonderingen. Dit is een gemiste kans. Veel lokaal beleid richt zich al op de leeftijdsgroep tot 23 jaar, waaronder de CJG's. Voor een goed integraal beleid en continuïteit in hulp is een leeftijd tot 18 jaar niet gewenst; uitzonderingen blijven veelvuldig bestaan en daarmee is een doorlopende en samenhangende lijn in het beleid voor de leeftijdsgroep 18 tot 23 jarigen niet te realiseren.

Samenhangend beleid

De colleges van gemeenten dienen een samenhangend beleid te voeren (artikel 2.1, lid 3). In uw wetsvoorstel ontbreekt bij de genoemde sectoren waarmee afstemming moet plaatsvinden echter de welzijnssector. Voor een samenhangend jeugdbeleid is het welzijnswerk van essentieel belang.

In artikel 2.5 ontbreekt het gehele voorliggende veld in het 4-jarenplan dat gemeenteraden moeten vaststellen, het gaat alleen nog maar om jeugdhulp, kindbescherming en jeugdreclassering. Het 4-jarenplan dient een integraal, samenhangend plan op het lokale jeugdbeleid te zijn.

Passend onderwijs

Voor de afstemming van het passend onderwijs op het gemeentelijk jeugdbeleid wordt het OOGO (op overeenstemming gericht overleg) - opnieuw - ingevoerd (artikel 2.5, lid 5). Voor zover gemeenten niet de ruimte krijgen om meer invloed op het passend onderwijs uit te oefenen, adviseren wij u gemeenten en onderwijs opdracht te geven dit onderdeel op te nemen in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Passend onderwijs als thema in de LEA stimuleert de samenhang (integraliteit) van het gemeentelijk beleid en het onderwijsveld.

Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (MHK)

Wij adviseren u niet de term *Meldpunt* Huiselijk geweld en Kindermishandeling (MHK) te hanteren (artikel 2.3). Deze naamgeving doet geen recht aan de advies- en steunfunctie die deze voorziening heeft/krijgt en werpt tevens een grote drempel op bij de burger. Wij opteren voor de term *Steunpunt* Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

Voor goed afgestemde hulp via het toekomstig MHK (SHK) is het essentieel dat zij formele bevoegdheden krijgt van de (centrum)gemeente/regio om als procesregisseur op te treden. Niet alleen het doen van onderzoek is van belang, maar vooral ook het op gang brengen van hulp en het nemen van de regie bij de totstandkoming van die hulp tot er een casus/gezinsregisseur is benoemd. Het enkel 'in kennis stellen van' organisaties is een onvoldoende waarborg voor het realiseren van passende integrale hulp bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling (artikel 2.3, lid d en e).

Jeugd-Geestelijke Gezondheidszorg (Jeugd-GGZ)

Met de huisarts als poortwachter voor de Jeugd-GGZ ontnemt u gemeenten de kans om een integraal lokaal jeugdbeleid te ontwikkelen waar de jeugd-GGZ onderdeel van uitmaakt, en hierop regie te voeren. De Jeugd-GGZ behoudt met deze insteek haar huidige aparte stroming en toegang. Gemeenten krijgen geen grip op (de toestroom naar) de jeugd-GGZ, het huidige rijksbeleid wordt voortgezet in een lokaal jasje dat niet past.

Het realiseren van een integrale diagnostiek samen met hulpinstanties vanuit het voorliggende veld (CJG) krijgt hierdoor geen kans. Samenwerking met en afstemming tussen huisartsen, hulpinstanties en gemeenten is daarvoor minimaal noodzakelijk (pagina 6 en 38, memorie van toelichting).

Licht verstandelijk beperkten (lvb)

De opgenomen IQ-grenzen in de Jeugdwet (artikel 10.1) zijn verwarrend. Met een IQ tot 50 is het duidelijk: daarvoor is en blijft er de AWBZ. De verwarring ontstaat met de IQ-grenzen 50-70 en 70-85 met aanvullende voorwaarden. Kan er niet één lijn getrokken worden bij een IQ van 50? Onder de 50 is er de AWBZ, daarboven de Jeugdwet waarbij het aanbod aansluit op de benodigde ondersteuningsbehoefte.

De problematiek bij lvb'ers ligt niet zozeer in de beperkte intelligentie, maar vooral in een beperkt sociaal aanpassingsvermogen. Ook de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) pleit voor een indicatiestelling die zich meer richt op de relatie van de cliënt met zijn omgeving (02-12-2010). Er is te weinig oog voor sociale en emotionele redzaamheid en de omgeving van de lvb'er.

In de praktijk maken veel lvb-jongeren deel uit van de groepen jongeren, die op straat rondhangen, onderdeel zijn van overlastproblematiek en risicogedrag vertonen. Het is het jongerenwerk (welzijnswerk), dat deze jongeren kan bereiken en toeleiden naar adequate begeleiding en hulp. Dit pleit wederom voor het opnemen van het welzijnswerk als onderdeel van het samenhangend beleid van gemeenten.

En wat gebeurt er als de lvb'er 18 jaar wordt, een gelijkblijvend IQ heeft (wat verwacht mag worden) en nog steeds ondersteuning nodig heeft? Wat moet de gemeente voor hen doen? Kunnen zij dan alsnog terugvallen op de AWBZ? Waar mag de burger op rekenen? Bij de groep jongeren met een *lichte* beperking ontstaat vaak ernstige problematiek. Levenslange en levensbrede, maar vooral integraal vormgegeven ondersteuning is voor hen nodig. Een doorlopende ondersteuningslijn is juist voor de lvb'er van essentieel belang!

Privacy

Extra aandacht is nodig voor de mogelijkheden in samenwerking en afstemming tussen jeugdhulp en volwassenenzorg in het kader van de privacy. In de huidige wet- en regelgeving zitten nog te veel drempels voor informatie-uitwisseling tussen volwassenen- en jeugdzorg om snel en goed jeugdigen (en hun ouders) te kunnen ondersteunen en/of helpen bij multiprobleem-problematiek (zoals kindermishandeling en huiselijk geweld).

Verwijsindex Risicjongeren (VIR)

De VIR (leeftijd tot 23 jaar!) krijgt een prominente rol in de concept Jeugdwet voor vroegtijdige afstemming bij zorgen om een kind (paragraaf 7.1). In de praktijk werkt deze VIR echter nog ruim onvoldoende, vooral door privacygevoeligheden. De VIR zit nog niet in het systeem van alle organisaties die hiermee zouden moeten werken; de meerwaarde wordt bij te veel organisaties niet ervaren. Wij adviseren u een extra impuls te geven voor het gebruik van de VIR en het realiseren van permanente trainingen om deze verwachting waar te kunnen maken.

Een alternatief hiervoor is uw verwachtingen ten aanzien van de VIR sterk naar beneden bij te stellen, dit zou echter bijzonder spijtig zijn voor de goede kansen die de VIR biedt.

Jaardocument

Het is essentieel dat het jaardocument beschikbaar komt op gemeentelijk niveau voor het gemeentelijk jeugdbeleid.

Van Jeugdzorg naar Jeugdhulp

Wij steunen de nieuwe naam jeugdhulp. Wij constateren echter een inconsistentie in het gebruik van deze nieuwe term. U spreekt bij de twee nieuwe beroepen (pagina 35, memorie van toelichting) over de *jeugdzorg*werker en de gedragswetenschapper in de *jeugdzorg* in plaats van over de *jeugdhulp*werker en de gedragswetenschapper in de *jeugdhulp*.

Verbinding met andere wetten

Een duidelijke verbinding ontbreekt tussen de Jeugdwet en de WMO, de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) en de Wet Passend Onderwijs (WPO).

Wij vertrouwen erop hiermee een bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van een toekomstige Jeugdwet die gemeenten, organisaties en ouders kansen biedt om integraal en samenhangend jeugdigen te ondersteunen bij de ontwikkeling naar volwassenheid.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'I. Rouwenhorst', written in a cursive style.

Mevrouw mr. drs. I. Rouwenhorst
manager team jeugd